

Νομικά επαγγέλματα - Πορτογαλία

 Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [pt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στην παρούσα σελίδα παρέχεται επισκόπηση των νομικών επαγγελμάτων στην Πορτογαλία.

Δικαστές πολιτικών δικαστηρίων και δικαστές διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων

Εισαγγελείς

Δικηγόροι

Νομικοί Σύμβουλοι

Δικαστικοί Πληρεξούσιοι

Δικαστικοί Επιμελητές

Συμβολαιογράφοι

Υποθηκοφύλακες

Δικαστικοί υπάλληλοι

Διαμεσολαβητές

Αναγκαστικοί διαχειριστές

Υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία

Οργανισμοί που παρέχουν δωρεάν νομικές υπηρεσίες (pro bono)

Δικαστές πολιτικών δικαστηρίων και δικαστές διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων

Όπως ορίζεται στο Σύνταγμα της Πορτογαλίας, οι δικαστές υπάγονται σε κυρίαρχο όργανο —τα Δικαστήρια.

Δεσμευόμενοι αποκλειστικά από τον νόμο, οι δικαστές απονέμουν τη δικαιοσύνη εξ ονόματος του λαού.

Οι δικαστές πολιτικών δικαστηρίων διέπονται από το Σύνταγμα και τον κώδικα δικαστικών λειτουργιών (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). Υπάρχουν τρεις κατηγορίες δικαστών πολιτικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τη θέση των αντίστοιχων δικαστηρίων στην ιεραρχική δομή των δικαστηρίων:

- οι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (*Supremo Tribunal de Justiça*), που ορίζονται ως *Conselheiros*
- οι δικαστές των Εφετείων (*Tribunais das Relações*), που ορίζονται ως *Desembargadores*
- οι δικαστές των Πρωτοδικείων (στα πρωτοβάθμια δικαστήρια), που ορίζονται ως *Juízes de Direito*.

Οι διοικητικοί και φορολογικοί δικαστές διέπονται από το Σύνταγμα, τον κώδικα διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων (*Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) και σε επικουρική βάση από τον κώδικα δικαστικών λειτουργιών (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). Υπάρχουν τρεις κατηγορίες δικαστών διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων σύμφωνα με την ιεραρχική δομή των αντίστοιχων δικαστηρίων:

- οι δικαστές του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου (*Supremo Tribunal Administrativo*), που ορίζονται ως *Conselheiros*
- οι δικαστές των διοικητικών Εφετείων, που ορίζονται ως *Desembargadores*
- οι δικαστές των διοικητικών και των φορολογικών Πρωτοδικείων, οι οποίοι ορίζονται ως *Juízes de Direito*.

Η πρόσβαση στο επάγγελμα του δικαστή πραγματοποιείται με διαδικασία που αποτελείται από τρία στάδια και περιλαμβάνει δημόσιο διαγωνισμό, θεωρητική και πρακτική κατάρτιση η οποία διεξάγεται στο Κέντρο Δικαστικών Σπουδών (*Centro de Estudos Judiciários*), και μαθητεία. Οι υποψήφιοι που ολοκληρώνουν επιτυχώς και τα τρία στάδια, διορίζονται *Juízes de Direito*.

Οι δικαστές συνεχίζουν την κατάρτισή τους καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (*Conselho Superior da Magistratura*) διεξάγει τακτικές επιθεωρήσεις στα πρωτοβάθμια δικαστήρια και το Ανώτατο Συμβούλιο για τα Διοικητικά και τα Φορολογικά Δικαστήρια (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) επιθεωρεί αντίστοιχα τους δικαστές στα συγκεκριμένα δικαστήρια. Έπειτα από κάθε επιθεώρηση, οι δικαστές κατατάσσονται με αξιολογικά κριτήρια σε βαθμίδες με το χαρακτηρισμό πολύ καλός, καλός με τιμητική διάκριση, καλός, επαρκής και ελλιπής. Σε δικαστές που κατατάσσονται στη βαθμίδα «ελλιπής», επέρχεται αναστολή καθηκόντων και διενεργείται έρευνα για να αξιολογηθεί η καταλληλότητα τους για το λειτουργήμα.

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και το Ανώτατο Συμβούλιο για τα Διοικητικά και τα Φορολογικά Δικαστήρια είναι αρμόδια για τον διορισμό, την τοποθέτηση, τις μεταθέσεις, τις προαγωγές και τη λήψη πειθαρχικών μέτρων όσον αφορά τους δικαστές των πολιτικών δικαστηρίων και των διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων.

Για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των δικαστών, το Σύνταγμα ορίζει ότι οι δικαστές εν υπηρεσία δεν δύνανται να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, ιδιωτικής ή δημόσιας φύσης, με εξαίρεση την αμισθί διδασκαλία ή την επιστημονική έρευνα στον τομέα του δικαίου. Η μετάθεση, η αναστολή καθηκόντων, η συνταξιοδότηση ή η απόλυση των δικαστών γίνονται αποκλειστικά για τους λόγους που προβλέπονται νομοθετικά. Οι δικαστές δεν είναι υπόλογοι για τις αποφάσεις που εκδίδουν, εκτός από τις εξαιρέσεις που θέτει ο νόμος.

Εισαγγελείς (*Ministério Público*)

Οι εισαγγελείς είναι αρμόδιοι για την εκπροσώπηση του κράτους, με την άσκηση δίωξεων και την υπεράσπιση του δημοκρατικού κανόνα και των συμφερόντων που ορίζονται στη νομοθεσία. Οι εισαγγελείς διαθέτουν δικό τους καθεστώς και αυτονομία ως σώμα, όπως προβλέπεται στη νομοθεσία.

Η πρόσβαση στο επάγγελμα του εισαγγελέα πραγματοποιείται με δημόσιο διαγωνισμό που συνίσταται σε δοκιμασίες γνώσεων, αξιολόγηση βιογραφικού σημειώματος και ψυχομετρικές εξετάσεις, διεξαγόμενες στο σύνολο τους στο Κέντρο Δικαστικών Σπουδών (*Centro de Estudos Judiciários*).

Οι υποψήφιοι που γίνονται δεκτοί διορίζονται ως ασκούμενοι (*auditores de justiça*). Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης στο Κέντρο Δικαστικών Σπουδών, διορίζονται πάρεδροι εισαγγελίας.

Η επαγγελματική σταδιοδρομία των εισαγγελέων διαρθρώνεται σε πέντε βαθμίδες, οι οποίες παρατίθενται σε ιεραρχική τάξη:

- γενικός εισαγγελέας (*Procurador-Geral da República*)
- γενικός αντεισαγγελέας (*Vice-Procurador-Geral da República*)
- αναπληρωτής γενικός εισαγγελέας (*Procurador-Geral Adjunto*)
- περιφερειακός εισαγγελέας (*Procurador da República*)
- αναπληρωτής περιφερειακός εισαγγελέας (*Procurador da República Adjunto*).

Η Γενική Εισαγγελία (*Procuradoria-Geral da República*) είναι το ανώτερο ιεραρχικά όργανο της πορτογαλικής Εισαγγελίας, και σε αυτή προϊστάται ο γενικός εισαγγελέας. Περιλαμβάνει επίσης: το Ανώτατο Εισαγγελικό Συμβούλιο (*Conselho Superior do Ministério Público*), το Συμβουλευτικό Όργανο της Γενικής Εισαγγελίας, τους νομικούς συμβούλους και τις υπηρεσίες τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης.

Το [Ανώτατο Εισαγγελικό Συμβούλιο](#) είναι αρμόδιο για τον διορισμό, την τοποθέτηση, τη μετάθεση, την προαγωγή των εισαγγελέων και για τη λήψη πειθαρχικών μέτρων σε βάρος τους.

Δικηγόροι (*Advogados*)

Οι δικηγόροι είναι επαγγελματίες του νομικού κλάδου οι οποίοι, κατόπιν της εγγραφής τους στον δικηγορικό σύλλογο, παρέχουν νομική εκπροσώπηση και νομικές συμβουλές, που συνίστανται στην ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων δικαίου επί αιτήματος τρίτου μέρους.

Για την άσκηση δικηγορίας στην Πορτογαλία είναι απαραίτητη η εγγραφή στον Δικηγορικό Σύλλογο (*Ordem dos Advogados*).

Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται:

- κατοχή πτυχίου νομικής από πανεπιστήμιο της Πορτογαλίας ή τίτλου πανεπιστημιακού επιπέδου που έχει αποκτηθεί εκτός Πορτογαλίας, σε περίπτωση που ο εν λόγω τίτλος θεωρείται ισότιμος με πτυχίο ή έχει αναγνωριστεί ως ισότιμος
- ολοκλήρωση περιόδου άσκησης διάρκειας 18 μηνών, η οποία περιλαμβάνει δύο στάδια κατάρτισης: το πρώτο στάδιο κατάρτισης διάρκειας έξι μηνών και το πρόσθετο στάδιο κατάρτισης διάρκειας 12 μηνών
- επιτυχής συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εξετάσεις του δικηγορικού συλλόγου

Αλλοδαποί πολίτες που έχουν αποκτήσει πτυχίο νομικής στην Πορτογαλία μπορούν να εγγραφούν στον πορτογαλικό δικηγορικό σύλλογο με τους ίδιους όρους με τους πορτογάλους πολίτες, εφόσον η χώρα προέλευσής τους χορηγεί αντίστοιχα δικαιώματα στους πορτογάλους πολίτες.

Οι δικηγόροι άλλων κρατών-μελών της ΕΕ, οι οποίοι επιθυμούν να εγκατασταθούν μόνιμα στην Πορτογαλία με την προοπτική άσκησης δικηγορίας βάσει του επαγγελματικού τίτλου της χώρας προέλευσής τους, οφείλουν να εγγράφονται στον πορτογαλικό δικηγορικό σύλλογο. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω δικηγόροι μπορούν να παρίστανται στο δικαστήριο μόνον υπό την εποπτεία δικηγόρου εγγεγραμμένου στο δικηγορικό σύλλογο. Οι δικηγόροι που επιθυμούν να ασκούν δικηγορία με τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πορτογάλους δικηγόρους, πρέπει να εγγραφούν στον δικηγορικό σύλλογο και να υποβληθούν σε γραπτό και προφορικό διαγωνισμό στην πορτογαλική γλώσσα.

Ο δικηγορικός σύλλογος είναι ο σύλλογος που εκπροσωπεί τους επαγγελματίες που ασκούν δικηγορία σύμφωνα με το καταστατικό του. Διασφαλίζει την πρόσβαση στη νομοθεσία, ρυθμίζει την άσκηση του επαγγέλματος πτυχιούχων νομικής που ασκούν δικηγορία και επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις σε δικηγόρους και ασκούμενους δικηγόρους (κατ' αποκλειστική αρμοδιότητα), προστατεύει τον κοινωνικό ρόλο, την αξιοπρέπεια και το γόητρο του δικηγορικού επαγγέλματος και προωθεί την πρόσβαση στη γνώση και στην εφαρμογή της νομοθεσίας.

Νομικοί σύμβουλοι (*Consultores jurídicos*)

Στο πορτογαλικό νομικό σύστημα δεν γίνεται διάκριση μεταξύ δικηγόρων και νομικών συμβούλων.

Δικαστικοί πληρεξούσιοι (*Solicitadores*)

Οι δικαστικοί πληρεξούσιοι είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες που παρέχουν στους πελάτες τους νομικές συμβουλές και τους εκπροσωπούν ενώπιον δικαστηρίου, εντός των ορίων που επιβάλλονται από το καταστατικό τους και τις δικονομικές διατάξεις. Μπορούν, μεταξύ άλλων, να εκπροσωπούν διαδίκους σε δικαστήριο, σε υποθέσεις όπου δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου (*advogado*).

Οι δικαστικοί πληρεξούσιοι μπορούν επίσης να εκπροσωπούν τους πελάτες τους εξωδικαστικά, για παράδειγμα, ενώπιον φορολογικών αρχών, συμβολαιογραφείων, υποθηκοφυλακείων και φορέων της δημόσιας διοίκησης.

Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται:

- κατοχή επισήμως αναγνωρισμένου πτυχίου νομικής χωρίς προηγούμενη εγγραφή στον δικηγορικό σύλλογο ή επισήμως αναγνωρισμένου πτυχίου σπουδών δικαστικού πληρεξουσίου. Οι αλλοδαποί πολίτες άλλων κρατών μελών της ΕΕ, πρέπει να διαθέτουν τα πανεπιστημιακά και επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται νομίμως για την άσκηση του επαγγέλματος στη χώρα προέλευσής τους
- ολοκλήρωση περιόδου άσκησης μεταξύ 12 και 18 μηνών
- απόκτηση κατάλληλων συστάσεων κατά τη διάρκεια της άσκησης, από τον εκπαιδευτή και τα εκπαιδευτικά κέντρα, και επιτυχής συμμετοχή στις εθνικές εξετάσεις, οι οποίες διεξάγονται σύμφωνα με τους οικείους κανόνες.

Επαγγελματίες από άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μπορούν να εγγραφούν στο Σώμα Δικαστικών Πληρεξουσίων (*Colégio dos Solicitadores*) σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 9/2009 της 4ης Μαρτίου 2009, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο αριθ. 41/2012 της 28ης Αυγούστου 2012 και τον νόμο αριθ. 25/2014 της 2ας Μαΐου 2014.

Ο Σύλλογος Δικαστικών Πληρεξουσίων και Δικαστικών Επιμελητών (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*, OSAE) είναι ο δημόσιος φορέας που εκπροσωπεί τους συγκεκριμένους νομικούς επαγγελματίες. Είναι αρμόδιος, μεταξύ άλλων, για την επιβολή πειθαρχικών μέτρων στα μέλη του και για τη γνωμοδότηση επί σχεδίων νόμου που άπτονται των αρμοδιοτήτων του.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται εδώ <http://www.osae.pt/>.

Δικαστικοί επιμελητές (*Agentes de execução*)

Οι δικαστικοί επιμελητές είναι επαγγελματίες, αρμόδιοι σε εθνικό επίπεδο για την εκτέλεση αποφάσεων που έχουν εκδοθεί επί αστικών υποθέσεων. Είναι ανεξάρτητοι και αμερόληπτοι επαγγελματίες και δεν εκπροσωπούν κανέναν από τους διαδίκους, αλλά είναι υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή όλων των διατυπώσεων της εκτέλεσης, περιλαμβανομένων των κατασχέσεων, των επιδόσεων εγγράφων, των κοινοποιήσεων και της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων που έχουν κατασχεθεί. Ενίοτε τα καθήκοντα τους ασκούν δικαστικοί υπάλληλοι.

Οι δικαστικοί επιμελητές διορίζονται από τον διάδικο που κινεί την διαδικασία εκτέλεσης ή από το δικαστήριο.

Οι δικαστικοί επιμελητές πρέπει να είναι κάτοχοι πτυχίου σπουδών δικαστικού πληρεξουσίου ή νομικής και οφείλουν να:

- είναι υπήκοοι Πορτογαλίας
- μην υπόκεινται σε κανέναν από τους περιορισμούς που ορίζονται στο Καταστατικό του Συλλόγου των Δικαστικών Πληρεξουσίων και των Δικαστικών Επιμελητών ή του δικηγορικού συλλόγου
- μην έχουν περιληφθεί σε επίσημο δημόσιο κατάλογο οφειλετών κατά τα τελευταία δέκα έτη
- έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την άσκηση ως δικαστικοί επιμελητές
- έχουν επιτύχει στη δοκιμασία για νομικούς βοηθούς αφότου έχουν συμπληρώσει τρία χρόνια προϋπηρεσίας ως δικαστικοί επιμελητές και έχουν λάβει θετική γνώμη εκ μέρους της Επιτροπής για Νομικούς Βοηθούς (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça*, CAAJ)
- έχουν εγγραφεί στον οικείο επαγγελματικό σύλλογο εντός τριών ετών από την επιτυχή ολοκλήρωση της άσκησής τους
- διαθέτουν τον ελάχιστο εξοπλισμό και τα μέσα πληροφορικής, όπως ορίζεται σε κανονισμό που έχει εγκριθεί από τη γενική συνέλευση.

Ο Σύλλογος Δικαστικών Πληρεξουσίων και Δικαστικών Επιμελητών και το Ειδικό Σώμα Δικαστικών Επιμελητών (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*) είναι τα αρμόδια όργανα για τη ρύθμιση του επαγγέλματος.

Η CAAJ, που είναι ανεξάρτητη από τον Σύλλογο Δικαστικών Πληρεξουσίων και Δικαστικών Επιμελητών είναι το αρμόδιο όργανο για την επίβλεψη και την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων στους δικαστικούς επιμελητές.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στους ακόλουθους δικτυακούς τόπους: <http://www.osae.pt/> και <http://www.caaj-mj.pt/>.

Συμβολαιογράφοι (*Notários*)

Οι συμβολαιογράφοι είναι εξειδικευμένοι νομικοί, αρμόδιοι για την εκτέλεση καθηκόντων σε συγκεκριμένες νομικές περιστάσεις. Διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στο εμπόριο, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Οι συμβολαιογράφοι είναι αρμόδιοι για:

- τη σύνταξη συμβολαίων μεταξύ ιδιωτών και τη συμβουλευτική καθοδήγηση των μερών με ισότιμη μεταχείριση τους τη σύνταξη επίσημων εγγράφων με ευθύνη για τη νομιμότητα αυτών και για κάθε συμβουλή που έχουν παράσχει την ενημέρωση των μερών για τις έμμεσες και άμεσες συνέπειες των δεσμεύσεων που πρόκειται να αναλάβουν (οι συμβολαιογράφοι έχουν καθήκον προς τούτο)
- την υλοποίηση νομικών συναλλαγών που συμφωνούνται παρουσία τους. Η πράξη μπορεί να καταχωρισθεί άμεσα στο επίσημο μητρώο ή σε περίπτωση που κάποιο από τα μέρη αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, μπορεί να υποχρεωθεί σε εκτέλεση χωρίς δικαστική μεσολάβηση
- δράση ως μεσολαβητές, με τρόπο αμερόληπτο και σε πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα μέρη να καταλήξουν σε αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία
- τη σύνταξη εγγράφων και των όρων της διαδικασίας απογραφής, με εξαίρεση τα ζητήματα τα οποία δεν πρέπει να επιλυθούν κατά τη διαδικασία απογραφής, λόγω της φύσης ή της αντικειμενικής περιπλοκότητας τους. Τα εν λόγω ζητήματα επιλύονται από δικαστές στο περιφερειακό δικαστήριο (*tribunal de comarca*) του τόπου της έδρας του συμβολαιογράφου όπου κατατέθηκε η σχετική αίτηση (νόμος αριθ. 2/2013 της 5ης Μαρτίου 2013, που ενέκρινε το Νομικό Πλαίσιο για τις Διαδικασίες

Απογραφής και απένειμε την εν λόγω εξουσία στους συμβολαιογράφους, δημιουργώντας ως εκ τούτου ένα σύστημα κοινών αρμοδιοτήτων).

Η αναμόρφωση του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος και η συνακόλουθη ιδιωτικοποίηση του κλάδου συνεπάγονται τον διπλό ρόλο των συμβολαιογράφων: είναι δημόσιοι λειτουργοί και ταυτόχρονα ελεύθεροι επαγγελματίες, αλλά όχι πια δημόσιοι υπάλληλοι.

Ως δημόσιοι λειτουργοί, οι συμβολαιογράφοι τελούν υπό την αιγίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που έχει ρυθμιστικές αρμοδιότητες και την εξουσία να λαμβάνει πειθαρχικά μέτρα σε βάρος των συμβολαιογράφων. Με δεδομένο το νέο καθεστώς ελευθερίου επαγγέλματος, ο συμβολαιογραφικός σύλλογος ρυθμίζει τις δραστηριότητες των συμβολαιογράφων, από κοινού με το Υπουργείο Δικαιοσύνης από το 2006, διασφαλίζει ότι οι συμβολαιογράφοι τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας που υποχρεούνται να εφαρμόζουν και εγγυάται την άσκηση του δημοσίου συμφέροντος, η οποία αποτελεί καθήκον των συμβολαιογράφων τα ανωτέρω δεν επηρεάζουν την εξουσία παρέμβασης του υπουργείου, η οποία, λόγω της φύσης του επαγγέλματος, του έχει εκχωρηθεί εκ του νόμου.

Υποθηκοφύλακες (*Conservadores*)

Οι υποθηκοφύλακες είναι δημόσιοι υπάλληλοι επιφορτισμένοι με την καταχώριση και τη δημοσιοποίηση νομικών πράξεων που αφορούν ακίνητη περιουσία, καταχωριστέα κινητή περιουσία, επιχειρηματικές δραστηριότητες και συμβάντα σε φυσικά πρόσωπα. Στα καθήκοντά τους περιλαμβάνονται κυρίως οι νομικοί έλεγχοι που αφορούν τα ανωτέρω και τα συναφή τους έγγραφα, και η διασφάλιση ότι τα δικαιώματα που περιέχονται στα έγγραφα που πιστοποιούν τις καταχωριστέες πράξεις, καθορίζονται ορθώς και πληρούν την κατά νόμο υποχρέωση καταχώρισης. Είναι επίσης αρμόδιοι για την δημοσιοποίηση των εν λόγω πληροφοριών και μπορούν να αποφασίζουν αν θα καταχωρίσουν τη νομική πράξη ή το συμβάν στο μητρώο.

Ανάλογα με τους τομείς καθηκόντων τους, οι υποθηκοφύλακες μπορεί να είναι:

- **Υποθηκοφύλακες στο ληξιαρχείο (*conservadores do registo civil*)**, των οποίων τα καθήκοντα περιλαμβάνουν τον καθορισμό και τη δημοσιοποίηση νομικών συμβάντων και πράξεων που αφορούν φυσικά πρόσωπα. Σε αυτά περιλαμβάνεται η καταχώριση πράξεων, όπως η γέννηση, ο γάμος, ο θάνατος, η υιοθεσία, η δήλωση και η τεκμηρίωση μητρότητας /πατρότητας, η οργάνωση διαδικασιών όπως αυτές που σχετίζονται με το διαζύγιο και τη συναινετική διάσταση και η έκδοση πιστοποιητικών και αντιγράφων καταχωρισμένων εγγράφων.
- **Υποθηκοφύλακες στο κτηματολόγιο (*conservadores do registo predial*)**, οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς της ακίνητης περιουσίας και των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας με σκοπό την επίτευξη ασφάλειας δικαίου στις δικαιοπραξίες ακινήτων.
- **Υποθηκοφύλακες στο μητρώο οχημάτων (*conservadores do registo de veículos*)**, τα καθήκοντα των οποίων αφορούν τη δημοσιοποίηση δικαιωμάτων επί κινητών που υπόκεινται σε καταχώριση (μηχανοκίνητα οχήματα, πλοία και αεροσκάφη) και οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων με σκοπό την επίτευξη ασφάλειας δικαίου στις δικαιοπραξίες.
- **Υποθηκοφύλακες στο εμπορικό μητρώο (*conservadores do registo comercial*)**, οι οποίοι δημοσιοποιούν το νομικό καθεστώς των εμπόρων, των εμπορικών εταιρειών, των αστικών εταιρειών με εμπορικό χαρακτήρα, των ατομικών επιχειρήσεων περιορισμένης ευθύνης και άλλων επιχειρήσεων, οι οποίες υπόκεινται σε καταχώριση στο εμπορικό μητρώο με σκοπό την επίτευξη ασφάλειας δικαίου στις συναλλαγές.

Για την πρόσβαση στο επάγγελμα απαιτείται η κατοχή πτυχίου νομικής από πανεπιστήμιο της Πορτογαλίας ή ισότιμου ακαδημαϊκού τίτλου. Οι υποψήφιοι πρέπει επίσης να εξεταστούν επιτυχώς σε δοκιμασίες επάρκειας και να παρακολουθήσουν ένα εξαμήνο πρόσθετο πανεπιστημιακό κύκλο κατάρτισης που εστιάζεται στα νομικά και στα σχετικά με την καταχώριση μαθήματα που είναι αναγκαία για υποθηκοφύλακες. Στη συνέχεια ολοκληρώνουν πρακτική άσκηση ενός έτους, η οποία ακολουθείται από δημόσιο διαγωνισμό. Οι υποψήφιοι αξιολογούνται σε κάθε στάδιο αυτής της διαδικασίας και μπορεί να διαγραφούν, εάν αποτύχουν σε οποιοδήποτε στάδιο της εισαγωγικής διαδικασίας. Το τελικό στάδιο συνίσταται σε δημόσιο διαγωνισμό που διοργανώνεται από το Ινστιτούτο Υποθηκοφυλάκων και Συμβολαιογράφων (*Instituto dos Registos e do Notariado*).

Το Ινστιτούτο Υποθηκοφυλάκων και Συμβολαιογράφων είναι αρμόδιο για τη διοίκηση, τον συντονισμό, την υποστήριξη, την αξιολόγηση και την επίβλεψη της δραστηριότητας των υποθηκοφυλακείων.

Δικαστικοί υπάλληλοι (*Oficiais de Justiça*)

Οι δικαστικοί υπάλληλοι είναι μια κατηγορία υπαλλήλων (*funcionário de justiça*) οι οποίοι, μεταξύ άλλων, παρέχουν συνδρομή στα δικαστήρια και στις εισαγγελικές υπηρεσίες. Ωστόσο, ο όρος του δικαστικού υπαλλήλου περιλαμβάνει επίσης τους τεχνικούς πληροφορικής, το διοικητικό, το τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό και τους συντηρητές.

Η πρόσβαση στο επάγγελμα του δικαστικού υπαλλήλου πραγματοποιείται με πρόσληψη στην κατώτερη βαθμίδα του βοηθού υπαλλήλου (*escrivão auxiliar*) στα πολιτικά δικαστήρια και του αναπληρωτή νομικού υπαλλήλου (*técnico de justiça auxiliar*) στις

εισαγγελίες. Το επάγγελμα είναι ανοιχτό σε άτομα που έχουν ολοκληρώσει κύκλο επαγγελματικής κατάρτισης και έχουν γίνει δεκτά μέσω διαδικασίας εισαγωγής.

Οι δικαστικοί υπάλληλοι διέπονται από ειδικό κώδικα (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*), ο οποίος περιλαμβάνεται στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 343/1999 της 26ης Αυγούστου 1999. Έχουν σημαντικό ρόλο στην διεθνή δικαστική συνεργασία, ιδίως ως προς την εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών και κανονισμών.

Η Γενική Διεύθυνση Απονομής Δικαιοσύνης (*Direcção-Geral da Administração da Justiça*) είναι η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την πρόσληψη, τη διοίκηση και τη διαχείριση των δικαστικών υπαλλήλων.

Το Συμβούλιο Δικαστικών Υπαλλήλων (*Conselho de Oficiais de Justiça*) είναι ο αρμόδιος φορέας για την αξιολόγηση των επαγγελματικών ικανοτήτων των δικαστικών υπαλλήλων και την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων σε βάρος τους.

Διαμεσολαβητές (*Mediadores*)

Στο άρθρο 2(β) του νόμου 29/2013 της 19ης Απριλίου 2013, ο διαμεσολαβητής ορίζεται ως «(...) αμερόληπτο και ανεξάρτητο μέρος χωρίς εξουσία επιβολής πράξεων στα μέρη που δέχονται τη διαμεσολάβηση, ο οποίος τα βοηθά να καταλήξουν σε μία οριστική συμφωνία που θα επιλύσει τη διαφορά τους». Ο νόμος αυτός ορίζει επίσης το καθεστώς των διαμεσολαβητών που εργάζονται στην Πορτογαλία και θέτει τους όρους για την ένταξη τους στους καταλόγους κάθε υφιστάμενου δημόσιου συστήματος διαμεσολάβησης. Γι' αυτό το σκοπό, διενεργείται μία διαδικασία επιλογής, η οποία διέπεται από το εκτελεστικό διάταγμα (*Portaria*) αριθ. 282/2010 της 25ης Μαΐου 2010.

Το έργο των διαμεσολαβητών είναι πολύ σημαντικό, καθώς βοηθούν τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία, και τούτο με τη σειρά του βοηθά στη διατήρηση και ενίστε στην αποκατάσταση της κοινωνικής αρμονίας. Στην Πορτογαλία υπάρχουν διαμεσολαβητές που εξειδικεύονται σε οικογενειακές, εργατικές και ποινικές υποθέσεις. Δεν υπάρχουν ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διαμεσολάβησης, ωστόσο υπάρχουν ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης και κατάρτισης για διαμεσολαβητές.

Εθνικός κώδικας δεοντολογίας για διαμεσολαβητές δεν υπάρχει, εντούτοις ο νόμος για τους διαμεσολαβητές, που αναφέρεται ανωτέρω, περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο για τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των διαμεσολαβητών, που επίσης οφείλουν να ενεργούν σύμφωνα με τις αρχές που τίθενται στον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας διαμεσολαβητών, οι οποίες περιλαμβάνονται στην κατάρτιση τους.

Η τήρηση της δεοντολογίας των διαμεσολαβητών ελέγχεται από το δημόσιο σύστημα διαμεσολαβητών, το οποίο χωρίζεται σε τρεις τομείς και επικεντρώνεται σε ζητήματα αστικού, εργατικού και ποινικού δικαίου. Κάθε τομέας του δημόσιου συστήματος διαμεσολαβητών διοικείται από δημόσια αρχή, όπως προσδιορίζεται στο καταστατικό της.

Στην Πορτογαλία, οι διαμεσολαβητές δεν λαμβάνουν εκπαίδευση από δημόσια αρχή. Αντιθέτως, καταρτίζονται από ιδιωτικούς φορείς που πιστοποιούνται από τη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης (*Direcção Geral da Política de Justiça*, DGPJ) σύμφωνα με το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 345/2013 της 27ης Νοεμβρίου 2013, το οποίο εστιάζεται ιδίως στη συμμόρφωση με το πλαίσιο ποιότητας.

Η DGPJ διαχειρίζεται, μέσω του Γραφείου Εξωδικαστικής Επίλυσης Διαφορών (GRAL), τα δημόσια συστήματα διαμεσολαβητών. Παρότι δεν παρέχει πληροφορίες για τον τρόπο εύρεσης διαμεσολαβητή, διατηρεί κατάλογο διαμεσολαβητών και οι διαμεσολαβητές μπορούν να εντάσσονται στους συγκεκριμένους καταλόγους με συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής, η οποία προβλέπεται από τους κανόνες που έχουν εγκριθεί από το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 282/2010 της 25ης Μαΐου 2010.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται εδώ: <http://www.dgpj.mj.pt/>.

Αναγκαστικοί διαχειριστές (*Administradores Judiciais*)

Οι αναγκαστικοί διαχειριστές είναι αρμόδιοι για την επίβλεψη και τον συντονισμό των ενεργειών που αποτελούν μέρος της ειδικής διαδικασίας εξυγίανσης (*processo especial de revitalização*) διαχειρίζονται επίσης ή ρευστοποιούν την πτωχευτική περιουσία κατά την πτωχευτική διαδικασία, και εκτελούν όλα τα καθήκοντα που τους ανατίθενται βάσει νόμου ή άλλης κανονιστικής διάταξης. Προσωρινός αναγκαστικός διαχειριστής, σύνδικος πτώχευσης ή μεσεγγυούχος διορίζεται ανάλογα με τις εργασίες που καλείται να πραγματοποιήσει κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας.

Οι αρμοδιότητες του αναγκαστικού διαχειριστή ορίζονται στο νόμο αριθ. 22/2013 της 26ης Φεβρουαρίου 2013.

Ο αναγκαστικός διαχειριστής πρέπει να:

- α) κατέχει συναφές πανεπιστημιακό πτυχίο και κατάλληλη επαγγελματική πείρα
- β) ολοκληρώσει εξάμηνη άσκηση για αναγκαστικούς διαχειριστές

- γ) επιτύχει στην εισαγωγική δοκιμασία η οποία είναι ειδικά σχεδιασμένη για να αξιολογεί τις γνώσεις που αποκτώνται κατά τη διάρκεια της άσκησης
- δ) να μην τελεί σε καθεστώς ασύμβατο με τα επαγγελματικά του καθήκοντα
- ε) να είναι κατάλληλος για το επάγγελμα.

Η Επιτροπή Νομικών Βοηθών (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça*, CAAJ) είναι αρμόδια για την διαδικασία εισδοχής των αναγκαστικών διαχειριστών και επιτηρεί το έργο τους.

Υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*)

Οι υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία είναι νομικοί με εξειδίκευση στη βιομηχανική ιδιοκτησία στους οποίους μπορούν να προσφεύγουν εταιρείες και ιδιώτες για την καλύτερη υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων τους.

Οι υπάλληλοι με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία εξουσιοδοτούνται από το Εθνικό Ινστιτούτο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) να πραγματοποιούν πράξεις βιομηχανικής ιδιοκτησίας για λογαριασμό των πελατών τους, χωρίς να απαιτείται εξουσιοδότηση.

Η άσκηση του επαγγέλματος του υπαλλήλου με αρμοδιότητα τη βιομηχανική ιδιοκτησία στο πλαίσιο του Εθνικού Ινστιτούτου Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας είναι νομικά κατοχυρωμένο επάγγελμα βάσει του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 15/95 της 24ης Ιανουαρίου 1995.

Οργανισμοί που παρέχουν δωρεάν νομικές υπηρεσίες (*pro bono*)

Το υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με τον δικηγορικό σύλλογο και τις τοπικές αρχές, διασφαλίζει τη λειτουργία Γραφείων Νομικών Συμβουλών (*Gabinetes de Consulta Jurídica*) σε ολόκληρη την πορτογαλική επικράτεια, στα οποία οι πολίτες μπορούν να λαμβάνουν δωρεάν νομικές συμβουλές από επαγγελματίες νομικούς. Κατάλογος αυτών των γραφείων καθώς και τα σχετικά στοιχεία επικοινωνίας διατίθεται επιγραμματικά (μεταξύ άλλων) στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης (<http://www.dgpj.mj.pt>).

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/12/2016